

Udskriftsdato: 13. december 2025

2017/1 TBL 160 (Gældende)

Tillægsbetænkning over Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og lov om folkeskolen (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre)

Ministerium: Folketinget

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og lov om folkeskolen

(Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre)

[af børne- og socialministeren (Mai Mercado)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2018 og var til 1. behandling den 20. marts 2018. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social-, Indenrigs- og Børneudvalget. Udvalget afgav betænkning den 3. maj 2018. Lovforslaget var til 2. behandling den 15. maj 2018. Udvalget optog den 17. maj 2018 lovforslaget til fornyet udvalgsbehandling.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 2 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark.

Børne- og socialministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 4 spørgsmål til børne- og socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret på nær spørgsmål 7, som forventes besvaret inden 3. behandling. 2 af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Socialdemokratiets og Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har noteret sig, at børne- og socialministeren i svaret på spørgsmål 4, som er optrykt i tillægsbetænkningen, understreger, »...at der med læreplanstemaerne på ingen måde er tale om et diktat i forhold til at anvende bestemte metoder. Det er således helt op til lokal beslutning, hvordan det enkelte dagtilbud ønsker at arbejde med de forskellige elementer, der fremgår af de enkelte læreplanstemaer.«

For S og DF er det vigtigt, at det, der er tænkt som »kan«-bestemmelser i forhold til implementeringen af de nye pædagogiske læreplaner, ikke bliver til »skal«-bestemmelser, når de enkelte elementer skal føres ud i livet i kommunerne. Når de overordnede pædagogiske rammer for lærerplanerne overholdes, må det stå de enkelte dagtilbud sammen med forældre og pædagoger frit for, hvordan de ønsker at arbejde med de nye pædagogiske lærerplaner. Derfor opfordrer S og DF ministeren til i forbindelse med den kommende bekendtgørelse om pædagogiske læringsmål og indhold i seks læreplanstemaer at understrege,

at de i bekendtgørelsesudkastet beskrevne eksempler er eksempler og ikke opdrag og tjeklister til tilsyn og embedsfolk i kommunerne.

Alternativets medlem af udvalget har i forbindelse med bekymring for, hvorvidt lovforslaget krævede, at dagtilbuddene bliver påkrævet at benytte sig af særlige it-redskaber, stillet et skriftligt spørgsmål om, hvorvidt dagtilbuddene med lovforslaget fortsat vil have pædagogisk metodefrihed, herunder om de kan fravælge brugen af digitale og teknologiske redskaber. ALT noterer sig med tilfredshed, at ministeren i svaret på spørgsmål 5 har svaret bekræftende på dette, ligesom ministeren i svaret på spørgsmål 4 til udvalget har bekræftet, at det er op til en lokal beslutning, hvordan de enkelte dagtilbud ønsker at arbejde med de elementer, der indgår i læreplanstemaerne.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse*.

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Karin Nødgaard (DF) nfm. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jeppe Jakobsen (DF)

Pernille Bendixen (DF) Peter Kofod Poulsen (DF) Martin Geertsen (V) Carl Holst (V)

Jane Heitmann (V) Hans Andersen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA)

Laura Lindahl (LA) Orla Østerby (KF) Karen J. Klint (S) Magnus Heunicke (S) Orla Hav (S)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Troels Ravn (S) fmd. Julie Skovsby (S) Yildiz Akdogan (S)

Jakob Sølvhøj (EL) Pernille Skipper (EL) Carolina Magdalene Maier (ALT) Marianne Jelved (RV)

Marlene Borst Hansen (RV) Trine Torp (SF) Kirsten Normann Andersen (SF)

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 160 efter afgivelse af betænkning

Bilagsnr.	Titel
8	Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget 3/5-18
9	Henvendelse af 14/5-18 fra Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark
10	1. udkast til tillægsbetænkning
11	2. udkast til tillægsbetænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 160 efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
4	Spm. om kommentarer til henvendelse af 14/5-18 fra Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark, og ministerens svar herpå
5	MFU spm., om daginstitutionerne med den nye bekendtgørelse om pædagogiske læringsmål og indhold i seks læreplanstemaer fortsat vil have pædagogisk metodefrihed – f.eks. til at fravælge brugen af digitale og teknologiske redskaber, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
6	MFU spm. om at bekræfte, at der ikke er planer om at indføre en evaluering af læringsmålene, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
7	MFU spm. om at bekræfte, at der med »lokal beslutning« menes på individuelt dagtilbudsniveau og ikke kommunalt forvaltningsniveau, til børne- og socialministeren

2 af udvalgets spørgsmål til børne- og socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 4 og svaret herpå er optrykt efter ønske fra S og DF.

Spørgsmål 5 og svaret herpå er optrykt efter ønske fra ALT.

Spørgsmål nr. 4:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-18 fra Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark, jf. L 160 – bilag 9.

Svar:

Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark har rettet henvendelse til Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg vedrørende et udkast til bekendtgørelse om brede pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser af seks læreplanstemaer, som ministeriet har sendt i ekstern høring. Bekendtgørelsesudkastet er hjemlet i L160 om ændring af dagtilbudsloven og lov om folkeskolen, hvor der blandt andet foreslås en ny lovgivningsmæssig ramme for den pædagogiske læreplan. Lovforslaget er under behandling i Folketinget.

Jeg skal bemærke, at der står et bredt flertal bag lovforslaget og bekendtgørelsen, som udmønter store dele af dagtilbudsaftalen fra 2017 »Stærke dagtilbud«.

Aftalen og lovforslaget om den pædagogiske læreplan og den afledte bekendtgørelse bygger på et stort udviklingsarbejde, hvor praktikere, forskere, uddannelsesfolk og interessenter fra området gennem et år har udarbejdet konkrete forslag, som i vid udstrækning uden ændringer derefter er omsat til lovforslag og bekendtgørelse.

Dette udviklingsarbejde, hvor alle aktører på området har bidraget, har ført til, at der fremover er et fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud i Danmark. Det er efter min opfattelse centralt, at vi som samfund er tydelige om, hvad vi tilbyder vores børn, der tilbringer en stor del af deres tid og vigtigste år i dagtilbud, og at alle dagtilbud dermed står på det samme pædagogiske fundament. Samtidig er det vigtigt at bemærke, at selve den konkrete udmøntning af fundamentet og temaer sker lokalt og dermed afhænger af de konkrete børn, forældre og personale.

Det fælles fundament hedder i lovforslaget et fælles pædagogisk grundlag for dagtilbuddene. Med det pædagogiske grundlag bliver det for første gang beskrevet i dagtilbudsloven, at elementer som dannelse, leg, børnefællesskaber og læringsmiljøer skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, der arbejdes med i forhold til børns trivsel og læring i alle dagtilbud i Danmark.

Som en del af L160 foreslås det også, at ministeren får bemyndigelse til på bekendtgørelsesniveau at fastsætte to brede pædagogiske mål og en beskrivelse for hvert læreplanstema. De pædagogiske mål og læreplanstemaer skal være retningsgivende for det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Med bekendtgørelsen vil dagtilbuddene med afsæt i det pædagogiske grundlag skulle skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn, der inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det fremgår af henvendelsen fra Sammenslutningen af Rudolf Steiner Dagtilbud i Danmark, at de seks beskrivelser (bilagene) »i et vist omfang går i detaljer med hverdagen i dagtilbuddene og flere steder er der anvisninger, som kan betragtes som direkte påbud om anvendelse af pædagogiske metoder«.

Sammenslutningen gør endvidere opmærksom på, at Rudolf Steiner skoler ikke introducerer børnene til digitale medier i de små klasser, og er af den opfattelse at der med bekendtgørelsen er tale om et statsligt

diktat om fx anvendelse af digitale medier med risiko for at ødelægge muligheden for at drive Rudolf Steiner dagtilbud i Danmark.

Jeg kan oplyse, at de seks beskrivelser fastsætter en række forskellige temaer, som børn skal have mulighed for at møde i det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet.

Eksempelvis fremgår det af læreplanstemaet »Alsidig personlig udvikling«, at: »Læringsmiljøet skal understøtte, at børn engagerer sig i leg og aktiviteter, der inviterer dem til at udfolde, udforske og erfare sig selv og hinanden på mange og nye måder. Børnenes selvforståelse og handlemønstre skal også udfordres i både leg og aktiviteter, hvor børnenes eller de voksnes handling eller forståelser begrænser barnets egen eller andres udvikling.«

I forhold til læreplanstemaet »Natur, udeliv og science«, handler science-elementet blandt andet om, at dagtilbuddene med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag (børnefællesskabet, legen mv.), skal understøtte, at børnene får en begyndende forståelse af hvorfor eksempelvis ting falder på jorden, vand fryser til is, nogle genstande flyder ovenpå, andre synker, vand forsvinder ned i jorden mv. Som en del af beskrivelsen for dette tema fremgår det, at »Børn skal have mulighed for at stifte bekendtskab med og anvende forskellige teknologiske redskaber som eksempelvis GPS, digital vægt, webkamera mv., som giver børn mulighed for at udvikle en kreativ, produktiv og kritisk tilgang til anvendelse af teknologierne«. De nævnte eksempler på teknologiske redskaber er alene eksempler.

Jeg vil gerne understrege, at der med læreplanstemaerne på ingen måde er tale om et diktat i forhold til at anvende bestemte metoder. Det er således helt op til lokal beslutning, hvordan det enkelte dagtilbud ønsker at arbejde med de forskellige elementer, der fremgår af de enkelte læreplanstemaer.

Spørgsmål nr. 5:

Kan ministeren bekræfte, at daginstitutionerne med den nye bekendtgørelse om pædagogiske læringsmål og indhold i seks læreplanstemaer fortsat vil have pædagogisk metodefrihed – f.eks. til at fravælge brugen af digitale og teknologiske redskaber?

Svar:

Jeg kan indledningsvis henvise til mit svar på spørgsmål 4 ad L 160.

Rammen for den styrkede pædagogiske læreplan fremgår af L 160 og består af et fælles pædagogisk grundlag med bl.a. fokus på børnefællesskaber, leg og pædagogisk læringsmiljø, læreplanstemaer og brede pædagogiske mål. Det er retningsgivende for det pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud.

Jeg kan i den sammenhæng bekræfte, at dagtilbuddene med bekendtgørelsen fortsat har pædagogisk metodefrihed, idet det er op til det enkelte dagtilbud at beslutte, hvordan det konkret i hverdagen vil omsætte det nye pædagogiske grundlag og læreplanstemaer.